

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

'A e Folofola Na'e Hoko Ko Kakano — Ko ha Ako Tohi Tapu KJV mo e Ngaahi Fika 'a Strong

NA'E TALA'OFA, PEA HILI IA NA'E HOKO KO E KAKANO — 'AE TAMAIO'EIKI MAMAHI, 'IMANUELA, 'AE TA'AHINE, 'AE FOLOFOLA

Tokāteline Fakatui'a Fakatohitapu — Kosipeli 'o Sisū Kalaisi

LEA FAKAHU'OFA

'Oku 'eke 'e he ako ko 'eni ha fehu'i pē taha: Ko hai 'a Sisū? 'Oku muimui 'a e konga ko 'eni ki he ngaahi tala'ofa. Ko ha sevāniti na'e fehi'anoa'i mo taliteke'i, na'e tohi hifo he taimi fuoloa ki mu'a atu 'i he kolosi. Ko ha tāupo'ou te ne fā'ele'i ha foha 'e ui ko 'Imanuela, 'a ia ko hono 'uhinga ko e 'Otua 'oku 'iate kitautolu. Ko ha tenga na'e tala'ofa ki he fefine 'i he ngoue. Pea toki hoko 'a e Folofola ko e kakano, na'e ongo'i mo mamata'i mo ala'i. Na'e 'uluaki hoko 'a e ngaahi tala'ofa. Pea toki ha'u 'a e tokotaha. 'Oku lau 'e he konga ko 'eni 'a e ongo me'a fakatou'osi 'i he Tohitapu tonu 'i hono ngaahi lea 'a'ana.

'ENI TOLU 'E FIU 'A 'ENI AKO 'O TALI:

1. Ko hai 'oku lea ki ai 'a e palōfita 'i he Aisea 53, ko e tangata mamahi?
2. Ko e hā 'a e faka'ilonga na'e tala'ofa ai 'e he 'Eiki tonu ia, pea ko e hā hono 'uhinga 'o e hingoa Emanuela?
3. Na'e pehē 'e Sisū tonu ko fē 'a e feitu'u 'oku totonu ke sio ai ha taha ke ma'u ai ia?

ANCHOR FAKATAHATAHA'ANGA

E4. Maika 5:2 Ka ko koe Petelihema Efalata, neongo 'oku ke si'i hifo 'i he ngaahi toko afe 'o Siuta, ka 'e ha'u ia meiate koe kiate au, 'aia 'e pule 'i 'Isileli, 'aia kuo talu mei mu'a 'ene hā'ele atu, mei he kamata'anga."

PEA 'E HA'U MEIATE KOE 'AE TOKOTAHA KE PULE 'I 'ISILELI --> 'AIA KUO TUKUAKI 'ENE 'ALU MEI MU'A, MEI HE TA'ENGATA.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: 'Oku ma'u 'e he fo'i kupu'i lea 'e taha 'i he Maika 5:2 'a e ongo tafa'aki kotoa 'o e ako ko eni kotoa. Ko e pule ni 'oku HŪ MAI mei ha kolo iiki. Ko e hū mai mei ha kolo iiki ko ha kamata'anga ia, 'i ha feitu'u 'e lava ke 'eve'eva atu ki ai ha taha. Ko e ngaahi HŪ ATU 'a e pule ni 'oku mei muimu'a 'o e taimi, mei he ta'engata.

Ko e ngaahi hū atu mei he ta'engata 'oku 'ikai ha kamata'anga 'aupito ia. 'Oku fakahaa'i 'e Maika 'a e ongo mo'oni ni 'i he fo'i kupu'i lea pē 'e taha. 'Oku 'ikai ke fakamolū 'e Maika ha taha 'o e ongo mo'oni ni.)

D. KO E TAMAIOTONGA MAMAHI — KO E VAHE 'OKU FAKAMATALA'I AI 'A E KOLOSI KI MU'A PEA TE'EKI KE 'I AI HA NGAHI KOLOSI

D1. 'Isaia 52:13 Vakai, 'e fai fakapotopoto 'a 'eku tamaio'eiki, 'e hakeaki'i ia pea fakaongolelei, pea te ne mā'olunga 'aupito. (14) 'O hangē na'e ofo 'ae tokolahi kiate ia, he liliu 'o kovi hono fofonga 'o lahi hake 'i he tangata kotoa pē, mo hono sino 'o lahi hake 'i he ngaahi foha 'oe tangata. (15) Ko ia te ne taufu'i 'ae ngaahi pule'anga lahi; 'e tāpuni 'e he ngaahi tu'i honau fofonga kiate ia: he ko ia na'e 'ikai fakahā kiate kinautolu te nau mamata ki ai; pea ko ia na'e 'ikai te nau fanongo ki ai te nau tokanga'i.

HE LILIU 'O KOVI HONO FOFONGA 'O LAHI HAKE 'I HE TANGATA KOTOA PĒ --> KO IA TE NE TAUFU'I 'AE NGAHI PULE'ANGA LAHI.

D2. 'Isaia 53:1 Ko hai kuo ne tui ki he 'emau ongoongo? Pea kuo fakahā kia hai 'ae nima 'o Sihova? (2) He te ne tupu hake 'i hono 'ao 'o hangē ko e 'akau matengofua, pea hangē ko e aka mei he kelekele mōmoa: 'oku 'ikai ha sino lelei pe ha toulekeleka 'iate ia, pea ka tau ka mamata kiate ia, 'oku 'ikai ha faka'ofa'ofa ke tau manako ai kiate ia.

KO HAI KUO NE TUI KI HE 'EMAU ONGOONGO? --> 'OKU 'IKAI HA FAKA'OFO'OFA KE TAU MANAKO AI KIATE IA.

D3. 'Isaia 53:3 'Oku fehi'anekina ia pea li'aki 'e he tangata; ko e tangata 'oe ngaahi mamahi, pea maheni ai mo e loto mamahi: pea hangē na'a tau fufū hotau mata meiate ia; kuo manuki ia, pea na'e 'ikai te tau tokanga kiate ia.

KO E TANGATA 'OE NGAHI MAMAHI, PEA MAHENI AI MO E LOTO MAMAHI --> KUO MANUKI IA, PEA NA'E 'IKAI TE TAU TOKANGA KIATE IA.

D4. 'Isaia 53:4 Ko e mo'oni kuo ne to'o kiate ia 'a 'etau ngaahi vaivai, 'o ne fua 'etau ngaahi mamahi: ka na'a tau mahalo kuo tautea mo taa'i ia mei he 'Otua, pea mamahi'ia. (5) Ka na'e lavea ia koe'uhi ko 'etau ngaahi angahala, na'e fakavolu ia koe'uhi ko 'etau ngaahi hia: na'e 'iate ia 'ae tautea koe'uhi ke tau fiemālie; pea 'i hono ngaahi tā 'oku tau mo'ui ai.

NAKA LAVEA IA KOE'UHI KO 'EMAUTOLU NGAHI ANGAHALA + NAAKU MOMOKO IA KOE'UHI KO 'EMAUTOLU NGAHI HIA --> 'I HONO NGAHI KILI TAUTEA KUO FAKAMOUI AI KIMAUTOLU.

D5. 'Isaia 53:6 Kuo tau hē kotoa pē 'o hangē ko e fanga sipi; kuo tau afe taki taha kotoa pē ki hono hala; pea kuo hilifaki kiate ia 'e Sihova 'ae hia 'atautolu kotoa pē.

KUO TAU HĒ KOTOA PĒ 'O HANGĒ KO E FANGA SIPI --> PEA KUO HILIFAKI KIATE IA 'E SIHOVA 'AE HIA 'ATAUTOLU KOTOA PĒ.

D6. 'Isaia 53:7 Na'e fakamālohia, pea na'e mamahi ia, ka na'e 'ikai te ne mafa'a hono fofonga: 'oku tataki ia 'o hangē ko e lami ke tāmāte'i, pea hangē ko e sipi 'oku noa 'i he 'ao 'oe tangata kosi, pea na'e 'ikai mafa'a hono fofonga.

'OKU TATAKI IA 'O HANGĒ KO E LAMI KE TĀMATE'I --> PEA NA'E 'IKAI MAFA'A HONO FOFONGA.

D7. 'Isaia 53:8 Na'e 'ave ia mei he fale fakapōpula, pea mei he fakamaau: pea ko hai te ne fakahā hono tupu'anga? He na'e tu'usi ia mei he fonua 'oe mo'ui: na'e te'ia ia koe'uhi ko e angahala 'a hoku kakai.

NA'E TA'OFI IA MEI HE FONUA 'O E MO'UI --> KOE'UHI KO E ANGAHALA 'A HOKU KAKAI NA'E TAA'I AI IA.

D8. 'Isaia 53:9 Pea na'e tu'utu'uni hono tanu'anga mo e kakai angahala, pea fakataha mo e ma'ume'a 'i he'ene pekia; koe'uhi na'e 'ikai te ne fai kovi, pea na'e 'ikai ha kākā 'i hono fofonga.

PEA NA'E TU'UTU'UNI HONO TANU'ANGA MO E KAKAI ANGAHALA + PEA FAKATAHA MO E MA'UME'A 'I HE'ENE PEKIA --> KOE'UHI NA'E 'IKAI TE NE FAI KOVI.

D9. 'Isaia 53:10 Ka na'e finangalo 'a Sihova ke fakavolu ia; kuo ne tuku kiate ia 'ae mamahi: 'oka ke ka ngaohi hono laumālie ko e feilaulau koe'uhi ko e hia, te ne mamata ki hono hako, te ne fakatolotolonga hono ngaahi 'aho, pea ko e finangalo 'o Sihova 'e monū'ia ia 'i hono nima.

'OKA KE KA NGAOHI HONO LAUMĀLIE KO E FEILAULAU KOE'UHI KO E HIA --> TE NE MAMATA KI HONO HAKO, TE NE FAKATOLOTOLONGA HONO NGAHI 'AHO.

D10. 'Isaia 53:11 He te ne vakai ki he fua 'oe mamahi lahi 'o hono laumālie, pea fiamālie ai ia: 'i he 'ilo kiate ia 'e fakatonuhia 'e he'eku tamaio'eiki mā'oni'oni 'ae tokolahi; he te ne fua 'enau ngaahi hia. (12) Ko ia te u vahe'i kiate ia ha 'inasi fakataha mo e kakai ongoongo, pea te ne vahevahe 'ae koloa fakataha mo e kakai mālohi; koe'uhi na'a ne lilingi hono laumālie ki he mate: pea na'e lau ia fakataha mo e kau angahala; pea na'a ne fua 'ae hia 'oe toko lahi, pea ne hūfekina 'ae kakai angahala.

KOE'UHI NA'A NE LILINGI HONO LAUMĀLIE KI HE MATE + PEA NA'E LAU IA FAKATAHA MO E KAU ANGAHALA --> PEA NA'A NE FUA 'AE HIA 'OE TOKO LAHI, PEA NE HŪFEKINA 'AE KAKAI ANGAHALA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: Lau 'a e Aisea 53:9 pea toe lau 'a e Aisea 53:10, 'i he founa tatau. 'Oku pehē 'i he Aisea 53:9 na'e PEKIA 'a e tamaio'eiki pea na'e tanu ia 'i he fa'itoka 'oe tangata koloa'ia. 'Oku pehē 'i he Aisea 53:10 'i he hili hono ngaohi 'oe laumālie 'oe tamaio'eiki ko ha feilaulau ma'a e angahala, 'e MAMATA 'a e tamaio'eiki ki hono hako pea FAKALOLOA hono ngaahi 'aho. 'Oku 'ikai lava ke mo'oni fakataha 'a e ongo fakamatala ko ia 'o kau ki ha tangata 'oku kei pekia pē. Kuo hiki 'a e toetu'u ki he vahe ni 'oe Aisea. Kuo hiki 'a e toetu'u ki he vahe ni 'i he ta'u 'e fitungeau ki mu'a 'i he hokosia 'oe toetu'u.)

SIO KEHE, ME'A TATAU — KO E PEESI 'O E PALŌFITA, MO HA TANGATA 'I HA SALIOTE NA'E LAU LE'O LAHI AI

Kau 'Aposetolo 8:32 Ko e potu 'eni 'i he tohi na'a ne lau, "Na'e tataki ia 'o hangē ko e sipi ke tāmāte'i; pea hangē ko e lami 'oku noa 'i he 'ao 'oe tangata kosi, pehē na'e 'ikai mafa'a hono fofonga: (33) 'I he'ene mo'ulaloa na'e fakamālohi'i ia: pea ko hai te ne fakahā hono tupu'anga? He na'e 'ave 'ene mo'ui 'i māmani." (34) Pea leaange 'ae 'iunoke kia Filipe, 'o pehē, "'Oku ou kole kiate koe, ko e lea eni 'ae palōfita kia hai? Kiate ia, pe ki ha tangata kehe?" (35) Pea mafa'a 'ae ngutu 'o Filipe 'o ne kamata 'i he tohi ko ia, 'o malanga'aki 'a Sisu kiate ia.

KO HAI NA'E LEA'AKI 'E HE PALŌFITA 'A E ME'A NI? --> NA'E KAMATA 'A FILIPE MEI HE KONGA TOHI TAPU KO IA, 'O MALANGA'I KIATE IA 'A SISU.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: Ko ha fehu'i fakamātoato eni, na'e lea'aki fakale'o lahi 'e ha tangata na'e te'eki ai ke ne fanongo ki hono tali. Ko e fehu'i ko eni: ko hai 'oku lea 'aki 'e he palōfita? Ko e tali 'oku 'ikai ko e fakakaukau fakafo'ituitui pē 'a Filipe. Na'e kamata 'a Filipe 'i he veesi tofu pē ko ia 'i he 'Isaia 53. Na'e malanga 'a Filipe kia Sisu mei he veesi ko ia. Ko e lau 'a e kau 'aposetolo tonu ki he 'Isaia 53 kuo tohi hifo ia ma'atautolu. 'Oku 'ikai fiema'u 'e ha taha ke fakakaukau'i noa pē 'a e lau 'a e kau 'aposetolo ki he 'Isaia 53.)

E. 'EMANUELA — KO E 'OTUA 'OKU 'IATE KITAUTOLU, 'AE TAMASI'I KUO FANAU'I PEA 'AE FOHA KUO FOAKI

E1. 'Isaia 7:14 Ko ia ko Sihova pe te ne 'atu kiate koe 'ae faka'ilonga; Vakai, 'e tuitu'ia 'ae tāupo'ou, pea 'e fā'ele'i 'ae tama, pea 'e ui hono huafa ko 'Imanuela. **[H6005 Immanuwel ■] [H5959 almah ■]**

KO IA KO SIHOVA PE TE NE 'ATU KIATE KOE 'AE FAKA'ILONGA --> 'E TUITU'IA 'AE TĀUPO'OU, PEA 'E FĀ'ELE'I 'AE TAMA, PEA 'E UI HONO HUAFA KO 'IMANUELA.

E2. 'Isaia 9:6 He kuo fanau'i kiate kitautolu 'ae tamasi'i, kuo foaki kiate kitautolu 'ae foha: pea 'e 'i hono uma 'ae pule: pea 'e ui hono huafa ko Fakaofa, ko 'Akonaki, ko e 'Otua Māfimaafi, ko e Tamai Ta'engata, ko e 'Eiki 'oe Melino. **[H6382 pele ■]** (7) 'I he tupu 'o 'ene pule mo e melino 'e 'ikai hano ngata'anga, 'i he nofo'anga 'o Tevita, pea 'i hono pule'anga, ke fakatonutonu ia, pea ke fokotu'uma'u ia 'i he fakamaau pea mo e angatonu mei he 'aho ni 'o ta'engata. Ko e 'ofa 'a Sihova 'oe ngaahi kautau te ne fai 'ae me'a ni.

KUO FANAU HA TAMA + KUO FOAKI HA FOHA --> 'E UI HONO HUAFA KO E 'OTUA MĀFIMĀFI, KO E TAMAI TA'ENGATA --> KO HONO PULE'ANGA 'OKU LAHI HAKE PEA 'IKAI HA NGATA'ANGA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: Vakai ki hono fakahoko 'o e ongo veape 'e ua 'i he Aisea 9:6. Ko e ongo veape ko ia 'oku 'ikai tatau. 'Oku 'ikai tu'o taha 'a e fokotu'utu'u 'o e ongo veape ko ia. 'Oku FANAU'I ha tamasi'i. 'Oku FOAKI ha foha. Ko hono fā'ele'i 'oku fakamatala'i 'a e founa na'e hoko mai ai 'a e tamasi'i ki māmani. Ko hono foaki 'oku fakamatala'i 'a e me'a na'e hoko ki ha Foha kuo 'osi 'i ai. Ko 'eni ke fakakaukau ki he ngaahi hinga kuo foaki ki he tamasi'i ni. 'Oku 'ikai pehē 'e he Aisea 9:6 'e hangē 'a e tamasi'i ki he 'Otua Māfimaafi. 'Oku pehē 'e he Aisea 9:6 "'e ui hono hinga Ko e 'Otua Māfimaafi." Ko e 'uluaki hinga 'i he lisi, Fakaofa, ko e pele (H6382). 'Oku vahevahe 'a e pele mo e tefito tatau mo e tali na'e ma'u 'e Manoa 'i he Fakamaau 13, 'i he'ene kole ha hinga ka na'e 'ikai lava 'o ma'u ia. 'I he Aisea 9:6, kuo foaki 'a e hinga.)

E3. 'Isaia 9:2 Ko e kakai na'e 'a'eva 'i he po'uli kuo mamata ki he maama lahi: ko kinautolu na'e nofo 'i he fonua 'oe 'ata 'oe mate, kuo ulo kiate kinautolu 'ae maama.

KO E KAKAI NA'E 'A'EVA 'I HE PO'ULI KUO MAMATA KI HE MAAMA LAHI.

F. 'A E HAKO 'O E FEFINE MO E TA'AHINE MA'A — 'A E TALA'OFA 'ULUAKI MO HONO FAKAHOKO

F1. Senesi 3:15 pea te u tuku 'ae taufehi'a 'iate koe mo e fefine, pea ki ho hako mo hono hako; 'e laiki 'e ia ho 'ulu, pea te ke fakavolu 'e koe 'a hono muiva'e."

'I HE VAHA'A 'O HO HAKO MO HONO HAKO --> 'E FESI'I 'E IA HO 'ULU, PEA TE KE FESI'I HONO MUIVA'E.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakatāutaha: Na'e folofola 'a e 'Otua 'ia Senesi 3:15 ki he ngata 'i he ngoue, 'i he taimi na'e hū atu 'a e angahala ki he māmani. Ko Senesi 3:15 ko e 'uluaki tala'ofa ia 'o ha fakamo'ui 'i he Tohitapu kotoa. Fakatokanga'i ko ai 'a e tokelau 'oku fakahingoa 'i he veesi ni. 'I he toe konga kotoa 'o e Folofola, 'oku fakahā 'a e hoko hifo 'o e fāmili 'i he kau tangata. Ko e ngaahi fakatātā ko ia ko e tokelau 'o 'Epalahame mo e tokelau 'o Tevita. 'I heni, taha pē, 'i he kamata'anga tofu pē, 'oku fakahingoa 'a e hoko hifo ko e tokelau 'o e FEFINE. Fakatokanga'i foki 'a e ongo lavea 'e ua 'i he veesi ni, 'a ia 'oku 'ikai tatau honau lahi. 'E lavea 'a e mui'iva'e 'o e tokelau 'o e fefine. 'E moloki 'a e 'ulu 'o e ngata.)

F2. Kaletia 4:4 Ka 'i he hokosia mai hono kakato 'oe kuonga, na'e tuku atu ai 'e he 'Otua hono 'Alo, ke fanau'i 'e he fefine, pea fanau'i ia 'o mo'ulaloa 'i he fono, (5) Ke huhu'i 'akinautolu na'e mo'ulaloa ki he fono, koe'uhi ke tau ma'u ai 'ae ohi 'oe ngaahi foha.

NA'E TUKU ATU AI 'E HE 'OTUA HONO 'ALO, KE FANAU'I 'E HE FEFINE --> KE HUHU'I 'AKINAUTOLU NA'E MO'ULALOA KI HE FONO.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: 'Oku pehē 'e Kalētia 4:4 na'e FEKAU 'e he 'Otua 'a hono 'Alo. 'Oku toe pehē 'e Kalētia 4:4 na'e FANAU'I 'ae 'Alo 'E HA FEFINE. 'Oku fuofua lea 'a e fekau 'i he kupu'i lea. 'Oku hoko atu ke lea 'a e fanau'i 'i he kupu'i lea. 'Oku mahu'inga 'a e founa fakahoko ko ia. 'Oku 'ikai fekau ha taha mei ha feitu'u ka 'oku 'ikai ke kei 'i ai ia 'i mu'a 'i he feitu'u ko ia.)

KO HA SIO KEHE, KA KO E SĪVĀ TATAU — ko e faka'ilonga na'e tala'ofa, mo e faka'ilonga na'e fakahoko

'Isaia 7:14 Ko ia ko Sihova pe te ne 'atu kiate koe 'ae faka'ilonga; Vakai, 'e tuitu'ia 'ae tāupo'ou, pea 'e fā'ele'i 'ae tama, pea 'e ui hono huafa ko 'Imanuela.

'E TUITU'IA 'AE TĀUPO'OU, PEA 'E FĀ'ELE'I 'AE TAMA, PEA 'E UI HONO HUAFA KO 'IMANUELA.

Mātiu 1:18 Pea na'e pehē 'ae 'alo'i 'o Sisu Kalaisi: Kuo fakanofa 'ene fa'e ko Mele kia Siosefa, pea te'eki ai te na fe'iloaki, kae 'iloange, kuo faitama ia 'i he Laumālie Mā'oni'oni. (19) Pea ko Siosefa ko hono husepāniti, ko e tangata angatonu, pea na'e 'ikai 'i hono loto ke talaki fakahā ia, ka na'a ne tokanga ke tukuange fakafufū pe ia. (20) Kae lolotonga 'ene fifili ki he ngaahi me'a ni, 'iloange, kuo hā mai kiate ia ha 'āngelo 'ae 'Eiki 'i he misi, 'o ne pehē, "Siosefa, foha 'o Tevita, 'oua te ke manavahē ke ma'u 'a Mele ko ho uaifi: he ko ia kuo fakatupu 'iate ia 'oku mei he Laumālie Mā'oni'oni. (21) Pea te ne fā'ele'i 'ae tama, pea te ke ui hono huafa, ko SISU: ko ia ia te ne fakamo'ui hono kakai mei he'enua ngaahi angahala." (22) Pea na'e fai 'eni kotoa pē koe'uhi ke fakamo'oni 'aia na'e folofola'aki 'e he 'Eiki 'i he palōfita, 'o pehē, (23) "Vakai, 'e faitama 'ae tāupo'ou, pea 'e fā'ele'i 'ae tama, pea 'e ui hono huafa, ko 'Imanuela:" ko hono 'uhinga "Ko e 'Otua 'iate kitautolu."

TE KE UI HONO HUAFA KO SISU: HE TE NE FAKAMO'UI 'ENE KAKAI MEI HONOU NGAHI ANGAHALA --> TE NAU UI HONO HUAFA KO 'IMANUELA, 'A IA KA FAKALEA KO E 'OTUA 'OKU 'IATE KITAUTOLU.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: Ko e faikehekehe 'i he vaha'a 'o e ongo fakamatala ko e ako'i ia. 'Oku pehē 'i he Aisea 7:14 'e ui 'e IA 'a e hingoa 'o e tama ko 'Imanuela. 'Oku pehē 'i he Mātiu 1:23 te nau ui 'a e hingoa 'o e tama ko 'Emanuela. 'I he fakamatala 'a Aisea, ko e fa'e pē taha 'oku ne fakahingoa 'ene tama. 'I he fakamatala 'a Mātiu, ko e kakai kotoa pē 'oku nau fakahingoa 'a Sīsū. 'Oku fai foki 'e Mātiu ha me'a 'oku 'ikai fiema'u ke fakakaukau'i 'e ha tokotaha lau. 'Oku tu'u 'a Mātiu 'o fakatonulea 'a e hingoa ki he tokotaha lau, 'i loto 'i he konga tohi 'o e Kōsipeli 'a Mātiu tonu. 'Oku 'ikai lava ha tokotaha lau 'i ha kuonga pē taha ke ne to noa'ia 'i he 'uhinga 'o e hingoa ko 'Emanuela. 'Oku 'uhinga 'a 'Emanuela ko e 'Otua 'oku 'iate kitautolu. 'Oku 'ikai pehē foki 'e Mātiu na'e fakamanatu pē 'e he fā'ele'i 'o Sīsū 'a e kikite 'a Aisea kia Mātiu. 'Oku pehē 'e Mātiu na'e FAI 'a e me'a ni kotoa koe'uhi ke FAKAHOKO 'a e kikite 'a Aisea.)

F3. Luke 1:31 Pea vakai, te ke tuitu'ia 'i ho manāva, pea fā'ele'i 'ae tama, pea ke ui hono huafa ko Sisu. (32) Pea 'e lahi ia, pea 'e ui ia ko e 'Alo 'oe Fungani Mā'olunga; 'e ange kiate ia 'e he 'Eiki ko e 'Otua 'ae nofo'a 'o 'ene tamai ko Tevita: (33) Pea 'e pule ia ki he fale 'o Sēkope 'o ta'engata; pea 'e 'ikai hano ngata'anga 'o 'ene pule." (34) Pea pehē 'e Mele ki he 'āngelo, "'E fēfē ai 'ae me'a ni, he'eku 'ikai te u 'iloa ha tangata?" (35) Pea lea 'ae 'āngelo, 'o pehēange kiate ia, "'E hoko mai 'ae Laumālie Mā'oni'oni kiate koe, pea 'e fakamalū koe 'e he mālohi 'oe Fungani Mā'olunga; pea ko ia foki 'e ui ai 'ae hako mā'oni'oni te ke fā'ele'i ko e 'Alo 'oe 'Otua.

HE'EKU 'IKAI TE U 'ILOA HA TANGATA?' PEA LEA 'AE 'ĀNGELO? --> PEA KO IA FOKI 'E UI AI 'AE HAKO MĀ'ONI'ONI TE KE FĀ'ELE'I KO E 'ALO 'OE 'OTUA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: Ko e fehu'i 'a Mele 'i he Luke 1:34 ko ha fehu'i faifai pē. 'Oku kei 'eke 'e he kakai 'a e fehu'i tatau na'e 'eke 'e Mele. Ko e tali na'e 'omi kia Mele 'oku 'ikai ko ha fakamatala fakafehoanaki. Ko e tali na'e 'omi kia Mele ko ha fanongonongo 'o e me'a 'oku teuteu 'e he 'Otua ke fai. Fakatokanga'i 'a e taloni na'e hingoa 'i he Luke 1:32: "'a e taloni 'o 'ene tamai ko Tevita." Ko e taloni pē tatau ko ia na'e pehē 'e Isaia 9:7 'e heka ai 'a e tama. Ko e fale tu'i pē tatau ko ia na'e tohi ki ai 'a e Saame 110.)

G. KO E FOLOFOLA NA'E HOKO KO E KAKANO — PEA KO E FOUNGA 'OKU 'ILO MO'ONI AI 'E HA TAHA 'A IA

G1. Sione 1:1 Na'e 'i he kamata'anga 'ae Folofola, pea na'e 'i he 'Otua 'ae Folofola, pea ko e 'Otua 'ae Folofola, **[G3056 logos ■]** (2) Ko ia ia na'e 'i he kamata'anga mo e 'Otua. (3) Na'e ngaohi 'e ia 'ae me'a kotoa pē; pea na'e 'ikai ha me'a 'e ngaohi kae 'iate ia pe. (4) Na'e 'iate ia 'ae mo'ui; pea ko e mo'ui ko e maama ia 'oe tangata.

NA'E 'I HE KAMATA'ANGA 'AE FOLOFOLA + PEA NA'E 'I HE 'OTUA 'AE FOLOFOLA + PEA KO E 'OTUA 'AE FOLOFOLA --> NA'E NGAOHI 'E IA 'AE ME'A KOTOA PĒ.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: 'Oku fakahā 'e Sione 1:1 'a e ngaahi fakamatala 'e tolu 'i he laine 'e taha. 'Oku fiema'u 'a e taki taha 'o e ngaahi fakamatala 'e tolu. Ko e fakamatala 'uluaki, "na'e 'i ai 'a e Folofola 'i he kamata'anga." Ko e Folofola, ko ha hingoa faka'ilonga ki he 'Alo 'o e 'Otua ki mu'a 'i he'ene to'o 'a e sino 'o ha tangata, na'e 'ikai ha ne kamata'anga. Ko e fakamatala hono ua, "na'e 'i ai mo e 'Otua 'a e Folofola." 'Oku 'ikai ko ha toe hingoa 'e taha 'a e Folofola ki he 'Otua ko e Tamai, koe'uhi 'oku 'ikai lava ke 'i ai mo ia pē ha taha. Ko e fakamatala hono tolu, "ko e 'Otua 'a e Folofola." 'Oku 'ikai ko ha me'a mahu'inga si'i 'a e Folofola 'oku tu'u ofi ki he 'Otua. Ko hono to'o 'o ha taha 'i he ngaahi fakamatala 'e tolu 'oku fakatupu ai ha kaveinga kehe mei he kaveinga na'e tohi 'e Sione.)

G2. Sione 1:14 Pea na'e hoko 'ae Folofola ko e kakano, pea nofo ia 'iate kitautolu, (pea na'a mau mamata ki hono nāunau, ko e nāunau 'oe tokotaha na'e tupu mei he Tamai,) 'oku fonu 'i he 'alo'ofa mo e mo'oni. **[G4637 skenoo ■]**

PEA NA'E HOKO 'AE FOLOFOLA KO E KAKANO + PEA NOFO IA 'IATE KITAUTOLU --> PEA NA'A MAU MAMATA KI HONO NĀUNAU, KO E NĀUNAU 'OE TOKOTAHA NA'E TUPU MEI HE TAMAI.

MATA KEHE, SĪPINGA TATAU — ko e fale fehikitaki 'i he toafa, mo e fale fehikitaki 'oe sino

'Ekisotosi 25:8 Pea tuku ke nau ngaohi kiate au 'ae Potu Toputapu; koe'uhi ke u nofo 'iate kinautolu.

PEA TUKU KE NAU NGAOHI KIATE AU 'AE POTU TOPUTAPU --> KOE'UHI KE U NOFO 'IATE KINAUTOLU.

Sione 1:14 Pea na'e hoko 'ae Folofola ko e kakano, pea nofo ia 'iate kitautolu, (pea na'a mau mamata ki hono nāunau, ko e nāunau 'oe tokotaha na'e tupu mei he Tamai,) 'oku fonu 'i he 'alo'ofa mo e mo'oni.

PEA NA'E HOKO 'AE FOLOFOLA KO E KAKANO + PEA NOFO IA 'IATE KITAUTOLU.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: Ko e fo'i lea faka-Kalisi 'oku ngāue'aki 'e Sione ki he "nofo" 'i he Sione 1:14 ko e skenoo (G4637). 'Oku 'uhinga 'a e skenoo ke fokotu'u ha fale fehikitaki pea nofo ai. 'I he kuonga mu'a, na'e fekau 'e he 'Otua ki he kakai 'Isileli ke langa ha fale fehikitaki koe'uhi ke lava ai 'e he 'Otua 'o nofo 'i he kakai 'o 'Isileli. Na'e langa 'e he kakai 'Isileli 'a e fale fehikitaki ko ia mei ha kili, 'akau, mo koula ('Ekisoto 25:8). 'I he Sione 1:14, 'oku toe hā mai 'a e fakatātā tatau ko ia, ka ko e fale fehikitaki ko 'eni ko ha sino 'o ha tangata. Ko e fale fehikitaki 'i he toafa ko ha fakatātā mu'a ia 'o e mo'oni 'oku fakamatala'i 'e Sione. Na'e tuhu atu 'a e fale fehikitaki 'i he toafa ki he sino 'o Sisu Kalaisi. 'Oku fakahā 'e he Fuakava Fo'ou 'a e fale fehikitaki 'i he toafa ko ha 'ata, ko ha fakatātā 'oku tuhu atu ki he me'a 'oku fakahā 'e he 'ata ko ia, ka 'i he taimi pē kuo fakahā 'e he Fuakava Fo'ou 'a e me'a na'e tuhu ki ai 'e he 'ata. 'Oku fakahā mahino 'e Sione 'a e mo'oni ko 'eni fekau'aki mo e sino 'o Sisu Kalaisi 'i he Sione 1:14.)

G3. Kolose 1:15 ‘Aia ko hono tatau ‘oe ‘Otua ta‘ehāmai, ko e ‘uluaki fānau ‘i he me‘a fakatupu kotoa pē: (16) He na‘e fakatupu ‘e ia ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē, ‘aia ‘oku ‘i he langi, pea mo ia ‘oku ‘i māmani, ‘ae me‘a hā mai mo e ta‘ehāmai, pe ko e ngaahi nofo‘a faka‘ei‘eiki, pe ko e ngaahi ‘eiki‘anga, pe ko e ngaahi pule, pe ko e ngaahi mālohi: na‘e fakatupu ‘e ia ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē, pea na‘e ma‘ana ia: (17) Pea ‘oku ki mu‘a ia ‘i he ngaahi me‘a kotoa pē, pea ‘oku tu‘uma‘u ‘iate ia ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē.

HE NA'E FAKATUPU 'E IA 'AE NGAahi ME'A KOTOA PĒ + PEA 'OKU KI MU'A IA 'I HE NGAahi ME'A KOTOA PĒ --> PEA 'OKU TU'UMA'U 'IATE IA 'AE NGAahi ME'A KOTOA PĒ.

G4. Kolose 2:9 He ‘oku nofo fakamo‘omo‘oni kiate ia hono mātu‘aki fonu ‘oe ‘Otua. (10) Pea ‘oku fakafonu ‘akimoutolu ‘iate ia, ‘aia ko e ‘ulu ‘oe pule kotoa pē mo e mālohi:

HE 'OKU NOFO FAKAMO'OMO'ONI KIATE IA HONO MĀTU'AKI FONU 'OE 'OTUA --> PEA 'OKU FAKAFONU 'AKIMOUTOLU 'IATE IA.

G5. KO E ANGA 'O HO'O 'ILO'I IA — NA'A NE TALA KIATE KITAUTOLU 'A E FEITU'U KE SIO KI AI

Sione 5:39 ¶ ‘Oku mou kumi lahi ‘i he ngaahi tohitapu koe‘uhi ‘oku mou ‘amanaki ke ma‘u ai ‘ae mo‘ui ta‘engata: pea ko ia ia ‘oku fakamo‘oni kiate au. (40) Ka ‘oku ‘ikai te mou loto ke ha‘u kiate au, koe‘uhi ke mou mo‘ui.

KUMI KI HE NGAahi TOHITAPU --> KO KINAUTOLU IA 'OKU FAKAMO'ONI' 'O KAU KIATE AU.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui: Na‘e folofola ‘a Sīsū ‘i he John 5:39-40 ki he kau tangata na‘a nau ‘ilo lelei ‘a e Folofola ‘i he taimi ko ia ‘i ha taha kotoa pē na‘e mo‘ui. Na‘e malava ‘e he kau tangata ni ke lea totonu ‘a e Folofola. Na‘e tala ‘e Sīsū ki he kau tangata ni ‘oku fakahaa‘i ‘e he Folofola kotoa kuo nau tokāfa‘i ke fakamanatu‘i ‘a ia tonu. Na‘e tala ‘e Sīsū ki he kau tangata ni ‘e kei ‘ikai te nau ha‘u kiate ia ke ma‘u ‘a e mo‘ui. Ko hono ‘ilo ‘a e ngaahi lea ‘o e Folofola ‘oku ‘ikai ko e me‘a tatau ia mo hono ‘ilo ‘a e tokotaha ‘oku fekau‘aki mo ia ‘a e ngaahi lea. ‘Oku ‘ikai ha feitu‘u kehe ke sio ki ai ki he mo‘ui. Na‘e ‘ikai tala ‘e Sīsū ke ke kumi ho ongo‘i. Na‘e tala ‘e Sīsū ke ke kumi ‘i he ngaahi folofola.)

G6. Luke 24:25 Pea toki pehē ‘e ia kiate kinaua, “‘Ae kau vale, mo loto tuai ke tui ki he me‘a kotoa pē na‘e lea ‘aki ‘e he kau palōfita: (26) He ‘ikai na‘e totonu kia Kalaisi ke kātaki ‘ae ngaahi me‘a ni, pea hū ai ki hono nāunau?” (27) Pea kamata ia meia Mōse, ‘o hoko ki he kau palōfita kotoa pē, ‘a ‘ene fakamatala kiate kinaua mei he tohi ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē ‘oku kau kiate ia.

KAMATA MEI HE MOSESE MO E KAU PALŌFITA KOTOA --> NA'A NE FAKAMATALA'I 'I HE NGAahi TOHITAPU KOTOA 'AE NGAahi ME'A KIA IA.

G7. Luke 24:32 Pea na‘a na fepehē‘aki, “‘Ikai na‘e vela hota loto ‘iate kitaua, ‘i he‘ene talanoa mai ‘i he hala kiate kitaua, mo ‘ene fakahā ‘ae tohi kiate kitaua?”

'IKAI NA'E VELA HOTAU LOTO 'IATE KITAUTOLU, 'I HE'ENE FAKAMATALA'I KIATE KITAUTOLU 'AE NGAahi TOHI TAPU?

G8. Luke 24:44 Pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Ko eni ‘ae ngaahi lea na‘aku lea ‘aki kiate kimoutolu ‘i he‘eku kei ‘iate kimoutolu, koe‘uhi ke fakamo‘oni ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē, ‘aia kuo tohi kiate au, ‘i he fono ‘a Mōse, mo e kau palōfita, mo e ngaahi Saame.” (45) Pea toki to‘o ‘e ia ‘a honau loto, koe‘uhi ke nau ‘ilo ‘ae ngaahi tohi,

KUO PAU KE FAKAKAKATO 'A E NGAahi ME'A KOTOA PE, 'A IA NA'E TOHI 'I HE LAO 'A MŌSESE, MO E KAU PALŌFITA, MO E NGAahi SĀME, 'O KAU KIATE AU --> PEA NA'A NE TOKI FAKAAVA HONAU 'ATAMAI.

(Ko e ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui: ‘Oku ‘omi ‘e he Luke 24:44-45 ‘ae tali ki he fehu‘i ‘oku fehu‘i ‘aki ‘e he ako kotoa ni. Ko e tali ni ‘oku ha‘u mei he fofonga ‘o Sīsū, hili hono tu‘u hake ‘a Sīsū mei he fa‘itoka. Na‘e fakahingoa ‘e Sīsū ‘ae vahe ‘e tolu ‘o e Fuakava Motu‘a: ‘ae lao ‘a Mōse, mo e kau palōfita, mo e ngaahi Saame. ‘Oku hoko ‘ae ngaahi vahe ‘e tolu ni ‘o fakataha ko e Fuakava Motu‘a kotoa. Na‘e pehē ‘e Sīsū ‘oku ‘i ai ‘i he Fuakava Motu‘a kotoa ‘ae ngaahi me‘a fekau‘aki mo ia. Na‘e ‘ikai pehē ‘e Sīsū ko e vahe si‘i pē ‘o e Fuakava Motu‘a ‘oku ‘i ai ‘ae ngaahi me‘a fekau‘aki mo ia. Na‘e fai leva ‘e Sīsū ‘ae ongo me‘a kehekehe ki he kau ākonga. Na‘e fakaava ‘e Sīsū ‘ae NGAahi TOHI TAPU ki he kau ākonga. Na‘e fakaava ‘e Sīsū ‘ae 'ILO FAKAMAHINO ‘o e kau ākonga. ‘Oku fiema‘u ‘e he tokotaha ‘ae ongo me‘a ni fakatou‘osi. ‘E lava ke puke ‘e ha tokotaha ‘ae Tohi Tapu kotoa ‘i hono nima ka ‘oku kei fiema‘u ke fakaava ‘e Sīsū hono mata ke sio ki Sīsū ‘i he Tohi Tapu. Lau ‘ae Tohi Tapu. Kole ki Sīsū ke ne fakaava ‘ae Tohi Tapu kiate koe. Hokohoko atu ‘a hono lau ‘o e Tohi Tapu.)

G9. 1 Sione 1:1 Ko ia na'e 'i ai talu mei he kamata'anga, 'aia na'a mau ongo'i, pea mamata ki ai 'aki homau mata, pea mau vakai pau ki ai, pea ala ki ai homau nima, ki he Folofola 'oe mo'ui; (2) (He na'e fakahā 'ae mo'ui, pea na'a mau mamata, pea fakamo'oni, mo fakahā kiate kimoutolu 'ae mo'ui ta'engata ko ia, 'aia na'e 'i he Tamai, pea fakahā mai kiate kimaoutolu;) (3) Pea ko ia ia kuo mau mamata mo ongo'i 'oku mau fakahā kiate kimoutolu, koe'uhi ke tau feohi foki mo kimoutolu: pea ko e mo'oni ko 'emau feohi 'oku 'i he Tamai, pea mo hono 'Alo ko Sisu Kalaisi.

NA'E FANONGO + SIO 'AKI HOMAU MATA + SIO KI AI + NA'E ALA KI AI HOMAU NIMA --> KO E MO'UI TA'ENGATA KO IA, 'A IA NA'E 'I HE TAMAI, 'O FAKAHĀ MAI KIATE KITAUTOLU.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui: 'Oku lisi 'e Sione 'a e ngaahi ongo 'i he founa taumu'a 'i he 1 Sione 1:1: fanongo, mamata, vakai lelei, mo ala 'aki homau nima. 'Oku 'ikai ke fakamatala'i 'e Sione ha ongo'i pe ko ha fakakaukau. 'Oku fakamatala'i 'e Sione ha tokotaha na'a nau kai fakataha mo ia. 'I he kupu'i lea tatau, 'oku ui 'e Sione 'a e tokotaha ko ia ko e "mo'ui ta'engata ko ia, 'a ia na'e 'iate ia 'ae Tamai." Ko e tokotaha na'e ala ki ai 'a e kau 'aposetolo 'aki honau nima, ko e tokotaha tatau pe ia na'e 'iate ia 'ae Tamai 'i mu'a ke 'oua na'e kamata 'a e kamata'anga. Ko ia ia 'a e taukapo kotoa 'o e 1 Sione 1:1-3. 'Oku fakahā 'e Sione 'oku ne fakamo'oni ki he taukapo ko 'eni, 'o 'ikai ko ha tokotaha 'oku ne fakakaukau pe ki he taukapo ko 'eni.)

SIVI AKO

1. Aisea 7:14 — Vakai, 'e feitama 'a e tāupo'ou, pea fā'ele'i ha tama tangata:

- a) pea te ke ui hono huafa ko Sisu
- b) pea te nau ui hono huafa ko 'Imanuela
- c) pea te nau ui hono huafa ko Emanuela

2. 'Aisea 53:3 — Na'e fehi'a kiate ia, pea li'aki 'e he kakai:

- a) ka na'e 'ikai te ne mafa'a hono fofonga
- b) pea 'i hono ngaahi tā na'a ne fakamo'ui ai kitautolu
- c) ko ha tangata mamahi, pea 'ilo'i 'a e loto mamahi

3. 'Aisea 53:6 — Kuo mole kitautolu kotoa pē 'o hangē ko e fanga sipi; kuo tafoki kitautolu taki taha ki hono hala 'o'ona:

- a) pea kuo 'ai 'e Sihova kiate ia 'a e hia 'a kitautolu kotoa pē
- b) pea na'a ne fua 'ae angahala 'ae tokolahi
- c) ka na'a mau lau ia ko ha taha kuo taa'i, kuo teke'i 'e he 'Otua

4. Maika 5:2 — ka 'e hoko atu meiate koe kiate au 'ae tokotaha ke pule 'Isileli:

- a) pea 'e 'ikai ha ngata'anga 'o hono pule'anga
- b) 'i he taloni 'o Tevita, mo hono pule'anga
- c) ko ia na'e 'alu atu 'ene ngaahi ha'ele talu mei mu'a, mei he ta'engata

5. Kaletia 4:4 — Ka 'i he hoko 'a e kakato 'o e taimi:

- a) Na'e fekau 'e he 'Otua hono 'Alo, na'e fanau'i 'e he fefine
- b) 'E hā'ele mai 'ae Laumālie Mā'oni'oni kiate koe
- c) te ne fakamo'ui 'ene kakai mei he'enu angahala

6. Sione 1:14 — Pea na'e hoko 'ae Folofola ko e kakano:

- a) pea na'e 'i he 'Otua 'ae Folofola
- b) pea na'e nofo ia 'iate kitautolu
- c) pea na'e 'ikai ha me'a na'e ngaohi ta'e 'iate ia

7. Sione 5:39 — Mou fakatotolo 'i he ngaahi Folofola; he 'oku mou pehē 'oku 'iate kinautolu 'a e mo'ui ta'engata:

- a) pea ko e mo'ui ko e maama ia 'oe kakai
- b) pea ko kinautolu ia 'oku fakamo'oni kiate au
- c) lolotonga 'ene faka'ilo kiate kimaoutolu 'ae ngaahi folofola

'E LAHI HONO VAHEVAHE 'O E AKO KO 'ENI

HALA KEHE: 'OKU FAKAAVA 'E HE SENESI 3:15, 'A E HAKO 'O E FEFINE, KI HE FU'U Ū'Ū KOTOA 'O E HAKO NA'E TALA'OFA. 'OKU 'ALU ATU 'A E Ū'Ū KO IA 'I 'ĒPALAHAME (SENESI 22:18), 'I TĒVITA (SĀME 132:11), PEA 'OKU FAKAHINGOA FAKAHOFI 'I HE KALĒTIA 3:16.

LEA MĀHINO FAKAKALESI

“Folofola” — **G3056 logos** — ko ha lea; ko ha talanoa; ko e me'a na'e lea'aki; ko e fakahaa'i 'o e fakakaukau

‘Oku ‘ikai kamata ‘a e Kosipeli ‘a Sione ‘aki ha fanau‘i. ‘Oku kamata ‘e Sione ‘a e Kosipeli ‘a Sione ‘i mu‘a ‘i he kamata‘anga.

“nofo” — **G4637 skenoo** — ke fokotu‘u ha fale fakataputapu; ke ‘api ta‘e tu‘u ma‘u; ke nofo ‘i ha fale fakataputapu

“Na‘e hoko ‘ae Folofola ko e kakano, ‘o ne nofo ‘iate kitautolu.” ‘Oku fakamatala‘i ‘e he veesi ko ‘eni ‘ae mo‘ui ‘ae ‘Otua ‘i ha sino tangata ‘o hangē ko e nofo ‘ae tangata ‘i ha fale fehikitaki.

NGAAHI LEA MĀHU'INGA FAKAHEPELŪ

“fakaofa” — **H6382 pele** — ko ha me'a fakaofa; ko ha me'a fakaofafofo; ko ha me'a 'oku hulu 'i he 'ilo
Ko Pele ko e hinga 'uluaki na'e fai ki he tamasi‘i ‘i he Isaia 9:6.

“tāupo‘ou” — **H5959 almah** — ko ha ta‘ahine ta‘emali; ko ha tāupo‘ou; ko ha kaunanga
Ko e Almah ko e fo‘i lea ia 'oku ngāue'aki 'i he Aisea 7:14.

“Emanuela” — **H6005 Immanuel** — ‘oku ‘iate kitautolu ‘ae ‘Otua
Ko e hinga ko ‘Imanuela ko ha fakamatala kakato ‘e taha. ‘Oku fakamatala‘i ‘e Mātiū ‘a e hinga ni ki he tokotaha lau.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Revised West Version (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).